

GEHEIM

EX nr

3

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF
AFD INLN / VEIL**

MAANDOVERZICHT

MAART 1973

GEHEIM

MA A N D O V E R Z I C H T

M A A R T 1973

De achter de evaluatie geplaatste
letters hebben uitsluitend betrekking
op interne verwerking en zijn derhalve
voor de geadresseerden niet van belang

I N H O U D S O P G A V E

	<u>Blz.nr.</u>
Samenvatting	1-2
<u>DEEL I: Oost-Europa</u>	
<u>Hoofdstuk A: Politiek</u>	
1. Samenvatting	3
2. Oost-Duitsland	
a. Hulp voor de Palestijnen	4
3. Hongarije-Polen	
a. Samenwerking	5
4. Bulgarije	
a. Aftreden partijleider	6
5. Joegoslavië	
a. Mobilisatie problemen	7
<u>Hoofdstuk B: Economie</u>	
1. Samenvatting	8
2. Comecon	
a. Bijeenkomst Raad	9
<u>Hoofdstuk C: Oorlogspotentieel</u>	
1. Sovjet-Unie	
a. Pré-militaire opleiding	10
b. Civiele verdediging	11-12
2. Oost-Duitland	
a. Bouw van nieuwe verkeersbrug over de Elbe bij Wittenberge	13
b. Bouw van een nieuwe verkeersbrug over de Elbe bij Bad Schandau	13
c. Kampfgruppen	14
d. Pré-militaire opleiding	14-15
3. Polen	
a. Algemene verdedigingsopleiding	16
b. Jeugd- en Jongerenorganisaties	16-17

	<u>Blz.nr.</u>
<u>Hoofdstuk D: Landstrijdkrachten</u>	
1. Samenvatting	18
2. Activiteiten	
a. Samenvatting	19
b. Warschaupakt	19
c. Oost-Duitsland	20-23
3. Slagorde	
a. Oost-Duitsland/NVA	24
b. Tsjechoslowakije	25
c. Hongarije	25
4. Moreel	
a. Polen	26
5. Personalia	
a. Sovjet-Unie	27
b. Oost-Duitsland	28
6. Diversen	29
<u>Hoofdstuk E: Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten</u>	
1. Sovjet-Unie	
a. Retourzending van Nato-documenten door Sovjet autoriteiten	30
b. Commandowisseling bij de Grenstroepen van de KGB	31
2. Oost-Duitsland	
a. Controle op buitenlandse journalistieke activiteiten	32-35
3. Polen-Tsjechoslowakije	
a. Poolse en Tsjechoslowaakse staatsveiligheids- functionarissen omgekomen	36
<u>DEEL II: Verre-Oosten</u>	
1. Samenvatting	37
2. De Sino-Sovjet verhouding	38
3. China	39
4. Japan	40
5. Indochina	
a. Vietnam	41-42
b. Kambodja	42-43

Gebruikte afkortingen

afd(n)	afdeling(en)
art	artillerie
at	anti tank
BAMD	Militair District Baltische Landen
bat(s)	bataljon(s)
BEMD	Militair District Witrusland
briggen	brigadegeneraal
bt(n)	batterij(en)
C	Commandant
CAMD	Militair District Centraal-Azië
cie(n)	compagnie(n)
CGS	Chef van de Generale Staf
CP	Communistische Partij
CPMD	Militair District Karpathen
CPSU	Communistische Partij van de Sovjet-Unie
CS	Chef van de Staf
div(s)	divisie(s)
ehd(n)	eenheid(eenheden)
FEMD	Militair District Verre-Oosten
Gde	Garde
genmaj	generaalmaajoor
gev	gevecht
gn	genie
gnk	geneeskundig
gr	grens
GS	Generale Staf
GSVG	Groep van Sovjet strijdkrachten in Oost-Duitsland
hw	houwitser
inf	infanterie
KIMD	Militair District Kiev
kn	kanon
kolgen	kolonelgeneraal
lask	landstrijdkrachten
LEMD	Militair District Leningrad
ll	luchtlanding
lntgen	luitenantgeneraal
lr(s)	leger(s)
lrgen	legergeneraal

lsk	luchtsrijdkrachten
lua	luchtvaartartillerie
MD(n)	Militair District(en)
mech	gemechaniseerd
mil	militair
MO	Maandoverzicht
mob	mobilisabel
MOMD	Militair District Moskou
mr(n)	mortier(en)
MSU	Maarschalk van de Sovjet-Unie
NCMD	Militair District Noord-Kaukasus
NVA	Nationale Volksarmee (= Oostduitse strijdkrachten)
ODMD	Militair District Odessa
oef(n)	oefening(en)
off(n)	officier(en)
oo(n)	onderofficier(en)
opl	opleiding
para	parachutist
pel(s)	peloton(s)
pers	personeel
PVO	luchtverdediging
reg(n)	regiment(en)
res	reserve
rk(n)	raket(ten)
rkw(s)	raketwerper(s)
SED	Communistische Partij van Oost-Duitsland
SGV	Groep van Sovjet strijdkrachten in Polen
SIMD	Militair District Siberië
skn	strijdkrachten
st(n)	staf(staven)
SU	Sovjet-Unie
t	transport
TBMD	Militair District Transbaikal
TCMD	Militair District Transkaukasus
tgm	telegram
tk	tank
tlv	terugstootloze vuurmond
tr	troep (troepen)
TsGV	Groep van Sovjet strijdkrachten in Tsjechoslowakije
TUMD	Militair District Turkestan
TVG	Tijdelijk Verboden Gebied

URMD	Militair District Oeral
vbd	verbindingen
verk	verkenning
VOMD	Militair District Wolga
vtg(n)	voertuig(en)
WP	Warschaupakt
YuGV	Groep van Sovjet strijdkrachten in Hongarije
zw	zwaar

Geheim

SAMENVATTING1. Oost-Europa

Hoewel al lang door de Oosteuropese landen, via Syrië en Irak, wapens werden geleverd aan de Palestijnse Bevrijdingsbeweging, is het nu voor het eerst dat het Verenigd Commando van het Warschaupakt rechtstreeks, formeel, is betrokken bij steunverlening aan deze beweging.

De onderlinge samenwerking tussen Polen en Hongarije, blijkt niet alleen uit wederzijdse bezoeken van de leiders, maar ook uit het gezamenlijke standpunt dat vertegenwoordigers van beide landen innemen in de Internationale Controle Commissie in Vietnam.

Een, mogelijk spoedig, aftreden van de "sterke man" in Bulgarije, Zhivkov, zal geen verandering brengen in de binnen- en buitenlandse politiek van dat land: Moskou zal dus niet behoeven in te grijpen.

Voor het eerst is de Raad van de Comecon in Havana bijegekomen: Cuba blijkt op economisch terrein volledig afhankelijk te zijn geworden van de Comecon-landen.

Regelmatig blijkt dat in alle Warschaupakt-landen zeer grote nadruk wordt gelegd op de pré-militaire opleiding en de civiele verdediging, waarbij de gehele bevolking wordt ingeschakeld.

De oefenactiviteiten van de landstrijdkrachten waren in maart, gerekend naar Warschaupakt maatstaven, gering van omvang.

Het blijkt nu dat alle Niet-Sovjet Warschaupakt-landen eigen luchtlandingseenheden bezitten, waarvan de sterkte varieert van regiment tot divisie, hetgeen in strijd lijkt met het gepropageerde defensieve karakter van het Warschaupakt.

GEHEIM

2. Verre-Oosten

De grensgeschillen tussen de Sovjet-Unie en China zijn nog steeds niet opgelost. Het ziet er niet naar uit dat binnen afzienbare tijd een oplossing zal worden gevonden.

In China wordt gepoogd om Taiwan over te halen zich weer met het moederland te verenigen. Mogelijk dat op de lange duur deze pogingen succes zullen hebben.

Japan blijft economische samenwerking met zowel de Sovjet-Unie als China na streven.

DEEL I: Oost-EuropaHoofdstuk A: Politiek

Geheim

1. Samenvatting

- Met toestemming van het Verenigd Commando van het Warschaupakt heeft Oost-Duitsland wapenleveranties toegezegd aan de Palestijnse Bevrijdings Organisatie (PLO); bovendien zal PLO-personeel voor kaderfuncties in OostDuitsland worden opgeleid.
- Hongarije-Polen: In maart brachten de Hongaarse leiders Kadar en Fock een bezoek aan Polen. Gesproken werd over zaken op het gebied van de economie en buitenlandse politiek.
- Bulgarije: President Zhivkov van Bulgarije heeft in februari een hartaanval gehad. Indien hij mocht zijn gedwongen tot aftreden, zijn zijn mogelijke opvolgers: Velchev als secretaris van de BCP en Trichkov als president.
- Joegoslavië: De Joegoslavische regering wenst het aantal reserve-officieren en onderofficieren dat in het buitenland werkt te verminderen.

2. Oost-Duitsland

Geheim

a. Hulp voor de Palestijnen

Een delegatie van de PLO (Palestine Liberation Organization; de overkoepelende Palestijnse organisatie) bracht van 17 tot 22 februari jl. een bezoek aan Oost-Duitsland. Er werden onderhandelingen gevoerd over de aankoop van wapens en over hulpverlening bij de opleiding. Met toestemming van het Verenigd Commando van het Warschaupakt heeft Oost-Duitsland de leverantie toegezegd van raketwerpers, 5000 automatische geweren met bijbehorende munitie, een groot aantal pistolen met geluiddempers alsmede een onbekend aantal tenten. Bovendien werd aangeboden om kader-personeel in Oost-Duitsland op te leiden. Een Palestijns verzoek om instructeurs voor uitzending naar het buitenland beschikbaar te stellen werd van de hand gewezen. (B-3) (R)

Commentaar: Tot nu toe zijn weinig voorbeelden bekend van rechtstreekse levering van wapens door een WP-land aan de Palestijnen; meestal werden de wapens via Arabische regeringen verstrekt, als regel via Syrië of Irak.

Het is niet bekend welk type raketwerper zal worden geleverd; waarschijnlijk zal het een licht, gemakkelijk verplaatsbaar model zijn, zoals veelvuldig door de Palestijnen is gebruikt.

Het is voor zover bekend voor het eerst dat het Verenigd Commando van het Warschaupakt formeel betrokken is bij steunverlening aan de PLO.

Dienstgeheim

3. Hongarije-Polena. Samenwerking

De Hongaarse leiders Kadar en Fock hebben in maart een bezoek aan Polen gebracht. Zij voerden besprekingen met hun Poolse ambtgenoten Gierak en Jaroszewicz.

(B-2) (W)

Commentaar: Onderwerpen van bespreking zijn waarschijnlijk geweest: de economische betrekkingen tussen Polen en Hongarije; de positie van Hongarije bij de MBFR en de bestandsregeling in Vietnam (beide landen zijn lid van de Internationale Controle Commissie in Vietnam).

Met name de economische hervormingen in Hongarije hebben de aandacht van de Poolse leiders.

4. Bulgarije

Dienstgeheim

a. Aftreden partijleider

Zhivkov, de president en partijleider van Bulgarije, heeft volgens nog onbevestigde berichten in februari jl. een hartaanval gehad. Hiervoor zou hij twee weken in een ziekenhuis zijn opgenomen.

(B-3) (R)

Commentaar: Zhivkov is 62 jaar oud en werd in 1954 eerste secretaris van de Bulgaarse communistische partij. Op 2 april a.s. zou Zhivkov een bezoek aan Wenen brengen, hetgeen echter is afgelast. Indien Zhivkov om gezondheidsredenen zou zijn gedwongen tot aftreden, zal hij als eerste secretaris van de BCP waarschijnlijk worden opgevolgd door Velchev, die reeds sinds jaren een trouwe volgeling van Zhivkov is. President van Bulgarije zou mogelijk Trichkov worden, de oudste der beide vice-presidenten. Zowel Velchev als Trichkov zijn voor Moskou acceptabel. Aftreden van Zhivkov betekent naar alle waarschijnlijkheid geen verandering in de binnen- en buitenlandse politiek van Bulgarije.

5. Joegoslavië

Dienstgeheim

a. Mobilisatie problemen

De Joegoslavische regering is van plan om het aantal reserve-officieren en reserve onderofficieren, dat in West-Europa verblijft en aldaar werkzaam is, te verminderen.

Dit dient te geschieden door het creëren van speciale functies voor bovengenoemd personeel.

(B-3) (G)

Commentaar: Op de derde conferentie van de Joegoslavische Bond van Communisten (6-8 december 1972) heeft President Tito aangedrongen op een juiste toepassing van de verordeningen m.b.t. Joegoslaven welke in het buitenland werkzaam zijn maar ook vallen onder de dienstplichtwet van Joegoslavië. (Zie MO 2/73 blz. 14 e.v.)

Hoofdstuk B: Economie

Dienstgeheim

1. Samenvatting

- Comecon: Op 27 maart kwam de Comecon-Raad te Havana bijeen.

2. COMECON

Dienstgeheim

a. Bijeenkomst Raad

Op 27 maart kwam de Raad van de Comecon in Havanna (Cuba) bijeen. In een officieel communiqué werd slechts meegedeeld dat er zou worden gesproken over vraagstukken van gemeenschappelijk belang, met name betreffende de suiker.

(B-2) (W)

Commentaar: Cuba is in 1972 lid geworden van de Comecon.

De leden van de Comecon zijn de grootste afnemers van de Cubaanse suiker en algemeen wordt aangenomen dat men zal trachten om een uniforme suikerprijs binnen de Comeconlanden vast te stellen.

December 1972 heeft Fidel Castro in Moskou overeenkomsten gesloten met de Sovjet-Unie betreffende de Cubaanse handel en economie.

De overeenkomsten voorzien in de oplossing van de kolossale schuldenlast van Cuba t.o.v. de Sovjet-Unie, in nieuwe standaardprijzen voor suiker en nikkel (de belangrijkste export-artikelen van Cuba naar de Sovjet-Unie), terwijl Cuba verder nog een lening van de Sovjet-Unie krijgt ter waarde van f 1200 miljoen om de suiker- en nikkelindustrie een nieuwe impuls te geven.

Cuba is tot 1986 vrijgesteld van de afbetaling van haar schulden aan de Sovjet-Unie en heeft na deze datum 25 jaar de tijd om deze schulden af te lossen. Door de Cubaanse toetreding tot de Comecon en deze overeenkomsten tussen Cuba en de Sovjet-Unie, kan men stellen dat Cuba voor de komende decennia economisch volledig afhankelijk is geworden van de Comeconlanden en i.h.b. van de Sovjet-Unie.

Hoofdstuk C: Oorlogspotentieel1. Sovjet-Unie

Dienstgeheim

a. Pré-militaire opleiding

Tijdens een zitting van de Militaire Raad van het MD-Noord-Kaukasus werd o.m. gesproken over tekortkomingen bij de pré-militaire opleiding van de jongeren, met name over het gebrek aan belangstelling bij de keuze van leiders voor deze opleiding. De contacten tussen de Militaire Kommissariaten en de overheidsorganen, scholen en bedrijven zouden veel te wensen overlaten. De partij-organisaties van de Kommissariaten en de Dosaaf zouden te weinig tijd besteden aan propaganda en traditie.

Na het slotwoord van de Commandant van het MD besloot de Militaire Raad maatregelen te nemen voor een verbetering van de pré-militaire opleiding en de patriottische opvoeding van de jeugd. (Kommunist Vooruzhennykh Sil 24-12-72)

Confidentieel

Commentaar: De leiders voor de pré-militaire opleiding worden gekozen door de Militaire Kommissariaten, de scholen, de bedrijven en de Partijfunctionarissen.

Hun taak bestaat uit het geven van instructie op de scholen en in de bedrijven aan jongeren in de leeftijd van 16-18 jaar, die deze verplichte opleiding moeten ontvangen.

Voor hun aanstelling volgen de geselecteerde leiders een cursus van één maand bij het Militaire District, gedurende welke periode ze instructie krijgen in de belangrijkste opleidingsdoeleinden. Uiteraard dienen deze leiders lid te zijn van de Dosaaf, de Komsomol of de Partij.

Na hun opleiding dragen ze zorg voor het inrichten van de leslokalen, verzorgen ze excursies, enz.

Uit het bovenstaande bericht blijkt opnieuw dat de pré-militaire opleiding nog niet overal perfect is georganiseerd.

Dienstgeheim

b. Civiele verdediging

Voor het nieuwe civiele verdedigingsjaar, dat op 1 dec 1972 is ingegaan, zijn richtlijnen uitgegeven met betrekking tot een verbetering van de opleiding van het leidinggevende personeel, alsmede van een opleiding op bredere basis voor het personeel van de civiele verdedigingseenheden. Hiertoe wordt de bevolking in de volgende vier groepen ingedeeld:

- Groep 1 leidinggevend personeel, afdelingschefs en technische medewerkers
- Groep 2 leidinggevend personeel van de civiele verdedigingseenheden
- Groep 3 personeel van de civiele verdedigingseenheden, alsmede ambtenaren, arbeiders, beambten en kolchos-personeel
- Groep 4 alle overigen, zoals niet-werkende vrouwen en gepensioneerden.

De onderwerpen "Schadefactoren van NBC-wapens" en "Ontsmetting van kleding en uitrusting" ontbreken in het nieuwe programma. Hiervoor zijn in de plaats gekomen "De plichten van de bevolking voor bescherming tegen moderne wapens" en de "Bescherming van de bevolking tegen katastrofes".

Het personeel, behorende tot de groepen 1 en 2, wordt opgeleid op de plaats van tewerkstelling en dient éénmaal in de drie jaar een civiele verdedigingscursus te volgen. Het overige personeel moet een verplicht minimum programma van 20 uur ontvangen, welk programma jaarlijks in de vorm van praktische oefeningen dient te worden herhaald.

De opleiding van de civiele verdedigingseenheden zal in drie fasen geschieden, nl.:

- (1) de verplichte minimum opleiding van 20 uur;
- (2) de praktische opleiding van leidinggevend personeel, specialisten, alsmede een specialistisch-tactische oefening voor de eenheden;
- (3) het houden van oefeningen door alle verschillende eenheden, zoals brandweer, genie- en verkenningsseenheden.

In het nieuwe jaar dient in het bijzonder aandacht te worden besteed aan de moreel-politieke en de psychologische opleiding van de bevolking.

In iedere oefening dienen deze facetten te zijn opgenomen. Het nieuwe opleidingsjaar wordt besloten met een examen voor het leidinggevende personeel tijdens een stafoefening; personeel van de eenheden wordt getest tijdens een tactische oefening, terwijl het overige personeel dient te voldoen aan de voorgescreven minimum eisen.

De opzet van de civiele verdedigingscursus is eveneens veranderd: op Oblast-niveau wordt zowel het hogere personeel als de commandant van de lagere civiele verdedigingseenheden opgeleid.

De opleiding van de pionierleiders wordt gedelegeerd naar Rayonen Stadsniveau, waar de opleiding van de onderwijzers en leraren van de basisschool eveneens plaatsvindt. De overige onderwijzers en leraren volgen de verplichte 20-urige opleiding, waarvoor de directeur, in zijn hoedanigheid van chef van de civiele verdediging van het betreffende object, verantwoordelijk is.

De leider voor de pré-militaire opleiding aan de middelbare en technische beroepsscholen is verantwoordelijk voor de civiele verdedigingsopleiding op deze scholen. Indien noodzakelijk kan hij worden ondersteund door de civiele verdedigingscursussen. Er is een beroep gedaan op alle organisaties voor de civiele verdediging, de openbare organisaties, de leraren en reservisten om de niet-werkende bevolking te helpen met de studie voor de civiele verdediging. (Voyennye Znanya 12/72)

onconfidentieel

Commentaar: De voorgaande jaren is - gezien de behoefte aan een betere organisatie van de civiele verdedigingsopleiding - niet genoeg aandacht besteed aan deze opleiding.

De politieke en de militaire functionarissen eisen van een ieder een meer intensieve inzet om een grotere effectiviteit van de civiele verdedigingsmaatregelen te bewerkstelligen.

2. Oost-Duitsland

Dienstgeheim

a. Bouw van nieuwe verkeersbrug over de Elbe bij Wittenberge

Binnenkort wordt begonnen met de bouw van een nieuwe verkeersbrug over de Elbe bij Wittenberge; gelijktijdig zal de aansluitende hoofdverkeersweg door de stad worden gemoderniseerd.

(Oostduitse Pers)

Confidentieel

Commentaar: Sinds jaren bestaan er plannen de gecombineerde spoor/verkeersbrug bij Wittenberge (PD 853 743) te vervangen door een nieuwe brug en gelijktijdig met deze werkzaamheden de nauwe doorgang door de stad te verbeteren.

Een tijdslimiet is niet bekendgemaakt maar het is waarschijnlijk dat de nieuwe brug niet voor 1975/76 in gebruik kan worden genomen.

Met het gereedkomen van deze nieuwe brug, die vermoedelijk een draagvermogen van 60-80 ton zal hebben, zal een nieuwe rivierovergang ter beschikking komen, die ook voor de zwaarste gepantserde voertuigen geschikt is.

Een verbetering van de weg in de stad zal de doorgaande capaciteit van de F-189 aanzienlijk vergroten.

Dienstgeheim

b. Bouw van een nieuwe verkeersbrug over de Elbe bij Bad Schandau

Sinds okt 1972 wordt gewerkt aan een oplossing van de verkeersproblemen in Bad Schandau, waarbij nu een nieuwe verkeersbrug in de F 172, alsmede een viaduct over het stationsemplacement zal worden gebouwd.

De werkzaamheden voor de nieuwbouw van het viaduct zullen in 1975 gereedkomen; de nieuwe brug over de Elbe zal niet voor eind 1977 in gebruik kunnen worden genomen. (Oostduitse Pers)

Confidentieel

Commentaar: De toename van het economische en het toeristenverkeer maakt het noodzakelijk over te gaan tot vernieuwing van de huidige gecombineerde spoor/verkeersbrug over de Elbe bij Bad Schandau (VS 390 418), voor welke brug een begrenzing in de toegelaten tonnage van kracht is.

Het grensoverschrijdende verkeer van vrachtauto's naar en van Tsjechoslowakije zal tot het gereedkomen van de nieuwe brug gebruik moeten maken van de grensovergang Zinnwald-Georgenfeld in het Erzgebirge.

Dienstgeheim

c. Kampfgruppen

Het doel van het opleidingsprogramma voor 1973 is - in overeenstemming met de SED-richtlijnen - een verhoging van de gevechtswaarde en van de inzetbaarheid, waarbij in het bijzonder de onderwerpen: aanval, verdediging en beveiliging zullen worden behandeld. LtGen Seifert, plv minister van binnenlandse zaken, heeft plannen ontworpen voor een verbetering van de militaire flexibiliteit en opleiding tijdens bivaks. Het is de taak van de commandanten er voor te zorgen dat voor de "vervulling van de hoogste plichten" de eenheden permanent binnen de kortst mogelijke tijd volledig paraat zijn.

(Die Welt 16-12-72)

Confidentieel

Commentaar: De Kampfgruppen ressorteren onder het ministerie van binnenlandse zaken.

Een verbetering van de militaire flexibiliteit zou wederom kunnen duiden op een reorganisatie van de Kampfgruppen (zie MO 11/72).

De laatste tijd wordt de bevolking door SED-functio-narissen geactiveerd tot dienstneming bij de Kampfgruppen.

Het is niet onmogelijk dat een mogelijke reorganisatie, alsmede de verhoging van de paraatheid en de activering van de bevolking moeten worden gezien in het kader van de MBFR-besprekingen.

Confidentieel

d. Pré-militaire opleiding

Op 1 sep 1972 zou een nieuw opleidingsprogramma van kracht zijn geworden, waarbij zowel de pré-militaire opleiding als de functie-opleiding voor de NVA in totaal 60 uur per jaar zou vergen. De verdeling van de verschillende vakken over het aantal lessen zou zijn veranderd. Zo zouden schieten en sport een belangrijkere plaats hebben gekregen, terwijl het aantal uren voor terreinvaardigheid en exercitie zou zijn verminderd.

Voor 1973 zouden aanwijzingen worden verstrekt, waarin de minimum opleidingseisen voor alle takken van opleiding zouden zijn vermeld.

(C-3) (R)

Confidentieel

Commentaar: Tot nu toe wordt 80-100 uur per jaar aan deze opleiding besteed, hetgeen een duidelijke overschrijding van het vereiste aantal uren is.

De ongeveer een week durende opleiding in een GST-kamp werd hier nog aan toegevoegd. Het is te verwachten dat ook in de toekomst een aantal van meer dan 60 uur zal blijven gehandhaafd, waarbij echter streng de hand zal worden gehouden aan de minimum eisen, welke staan vermeld in de aanwijzingen.

3. Polen

Dienstgeheim

a. Algemene Verdedigingsopleiding

In een artikel in Armee Rundschau 12/72 wordt gesproken over een militaire opleiding voor onderwijzeressen over een periode van drie jaar.

Gedurende deze periode worden de volgende aantallen uren aan de hierbij vermelde vakken besteed:

- 90 uur politiek
- 109 uur tactiek
- 54 uur schieten
- 103 uur civiele verdediging
- 42 uur NBC-uitwerkingsverschijnselen
- 62 uur NBC-bescherming
- 37 uur dienstvoorschriften
- 143 uur algemene verdediging
- 28 uur kaartlezen
- 165 uur gebruik en onderhoud persoonlijke NBC-beschermingsmiddelen

De leerlingen, die worden aangeduid als officiers-leerlingen, lopen tijdens de vakantie een stage van vier weken in een jeugdkamp, waar ze optreden als PC of Plv PC.

Confidentieel

Commentaar: Het is niet bekend of deze algemene verdedigingsvoorbereiding op alle hogere scholen en universiteiten zoveel tijd in beslag neemt. Aan het einde van de studie worden deze onderwijzeressen waarschijnlijk aangemerkt als reserve-officieren. Om een dergelijk programma te realiseren dient per week 5-6 uur les te worden gegeven in bovengenoemde vakken.

Dienstgeheim

b. Jeugd- en Jongerenorganisaties

Volgens "Neues Deutschland" dd. 6-3-'73 heeft de "Cirkel van militaire Jongeren" - een vereniging van jonge militairen - zich onder de naam "Socialistische Bond voor Militaire Jongeren" aangesloten bij de "Federatie voor Socialistische Jongerenverenigingen".

Confidentieel

Commentaar: De Federatie voor Socialistische Jongerenverenigingen werd in feb jl. opgericht tijdens een congres van de Socialistische Jongerenorganisatie.

Na de toetreding van de "Poolse Bond voor Plattelandsjongeren" onder de naam "Socialistische Bond van Plattelandsjongeren" heeft de Socialistische Bond voor militaire jongeren zich nu ook bij de Federatie aangesloten, waardoor het huidige ledental van de Federatie meer dan 2,5 miljoen bedraagt.

Voor zover bekend blijven in Polen nu nog slechts twee jongerenorganisaties buiten deze Federatie, t.w. de Poolse Padvindersorganisatie en de Poolse Studentenvereniging.

Het is niet waarschijnlijk dat de Poolse Padvindersorganisatie zich zal aansluiten bij de Federatie omdat nu een ongeveer gelijke organisatie van de jeugd- en jongerenorganisatie is ontstaan als in de Sovjet-Unie, nl. de Padvinders in de leeftijd van 8 tot 15 jaar en de organisaties, aangesloten bij de Federatie voor Socialistische Jongerenverenigingen, in de leeftijd van 16-28 jaar.

Een toetreden tot de Federatie van de Poolse studenten is - gezien het internationale karakter van deze vereniging - vooralsnog niet te verwachten.

Het totale ledenaantal van de Poolse Studentenvereniging en de Poolse Padvindersorganisatie bedraagt ca 2,5 miljoen.

Hoofdstuk D: Landstrijdkrachten

Geheim

1. Samenvatting

De oefenactiviteiten van de WP-strijdkrachten in de maand maart waren van geringe omvang.

Het bestaan van een Hongaarse luchtlandingseenheid, vermoedelijk ter grootte van een brigade, lijkt waarschijnlijk.

Geheir

2. Activiteitena. Samenvatting

Gedurende de maand maart werd bij de WP-landstrijdkrachten in het algemeen betrekkelijk geringe oefen-/opleidingsactiviteit waargenomen, welke enige opleving vertoonde in de tweede helft van de maand.

Evenals in mei 1972 vond in Tsjechoslowakije een gezamenlijke oefening plaats van TsGV- en Tsjechoslowaakse eenheden onder de aanduiding "DRUZHBA" (Vriendschap).

In Oost-Duitsland werden drie tijdelijk verboden gebieden ingesteld. Opmerkelijk is het verschil met de maand maart van het vorig jaar, waarin geen restricties voorkwamen. De waargenomen oefen-/opleidingsactiviteit toen was echter niet minder dan die van nu.

b. Warschaupakt

19 - 24 mrt Gezamenlijke oefening van TsGV- en Tsjechoslowaakse land- en luchstrijdkrachten op en in de omgeving van het oefenterrein Doupov (UR-66) onder de aanduiding "DRUZHBA" (Vriendschap).

Deelname: Elementen St-TsGV

"	55 Gde Mechdiv/TsGV
"	St-1 Lr (TSL)
"	1 Tkdiv/1 Lr
"	20 Mechdiv/1 Lr
"	TsGV- en Tsjechoslowaakse lsk

Leiding : Waarschijnlijk St-1 Lr.

Commentaar: In mei 1972 vond een soortgelijke oefening plaats eveneens onder de aanduiding "DRUZHBA". De Tsjechoslowaakse deelname bestond toen uit eenheden van het Oostelijk Militair District. Opmerkelijk dat ook toen van TsGV-zijde werd deelgenomen door 55 Gde Mechdiv.

Ondanks het ontbreken van voldoende gegevens betreffende het verloop van de oefening, wordt aangenomen dat het ditmaal een echte oefening betrof en niet zoals in 1972 een "solidariteitsdemonstratie".

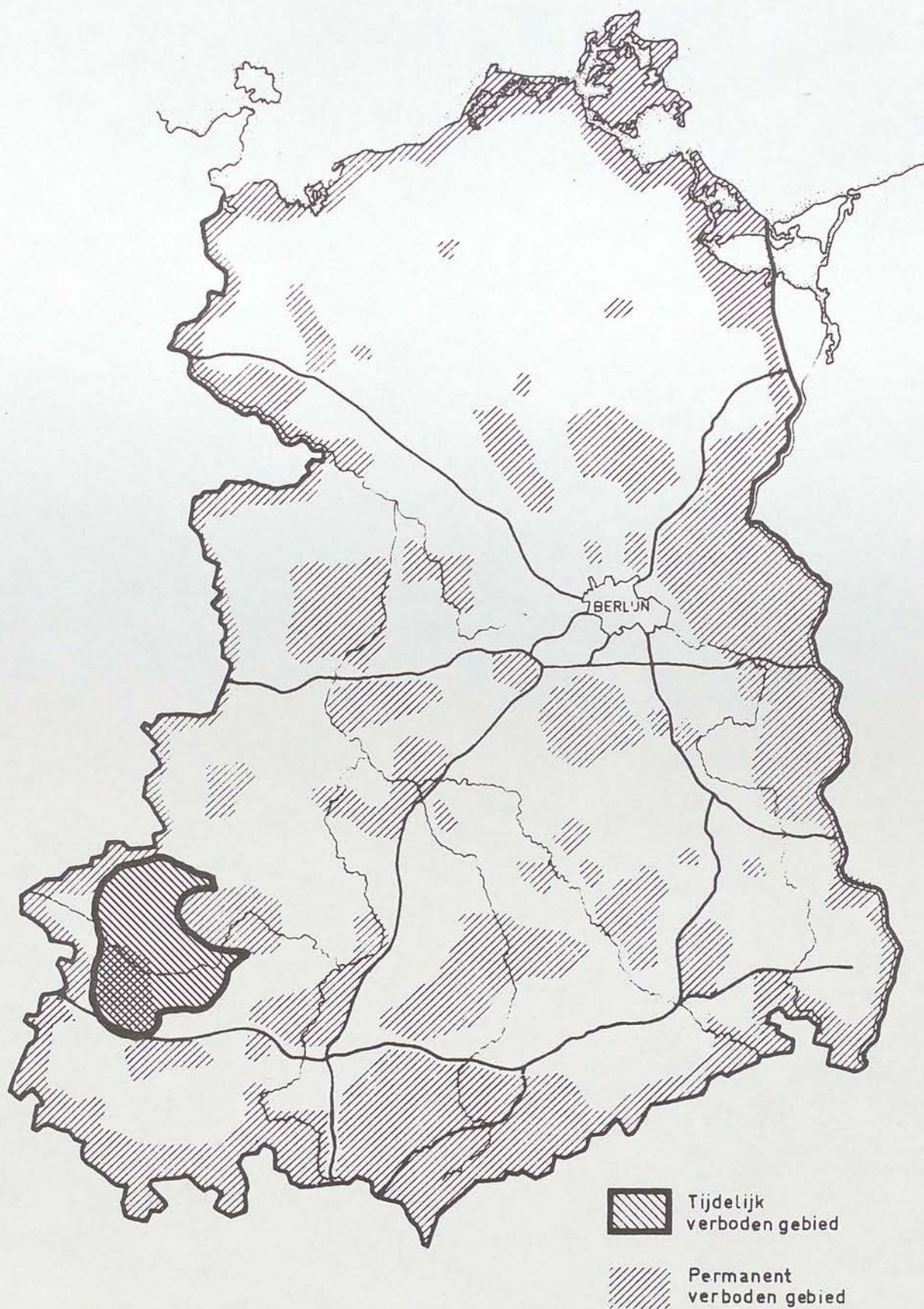
GEHEIM

c. Oost-Duitsland

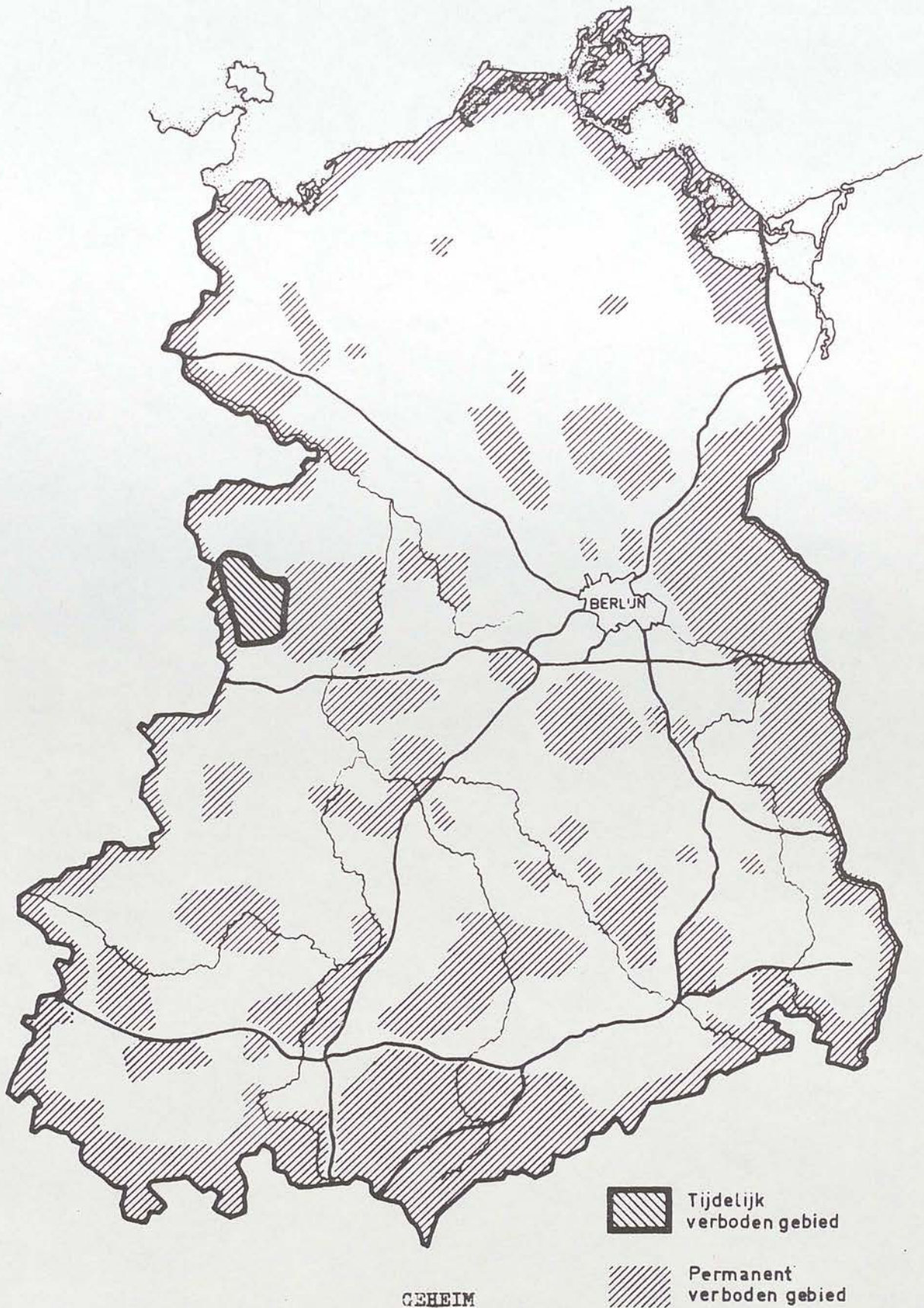
In de maand maart werden drie tijdelijk verboden gebieden ingesteld. Voor ligging en perioden van restrictie: zie blz 21, 22 en 23.

Commentaar: Naast geringe oefen-/opleidingsactiviteit op laag niveau door elementen van verschillende GSVG-legers, werden in deze gebieden geen bijzondere activiteiten waargenomen. In 1972 kwamen in de maand maart geen restricties voor, terwijl TVG 10/72 pas in augustus werd ingesteld. De waargenomen oefen-/opleidingsactiviteit daarentegen was in de eerste drie maanden van 1972 niet minder - eerder meer - dan die in dezelfde periode van dit jaar.

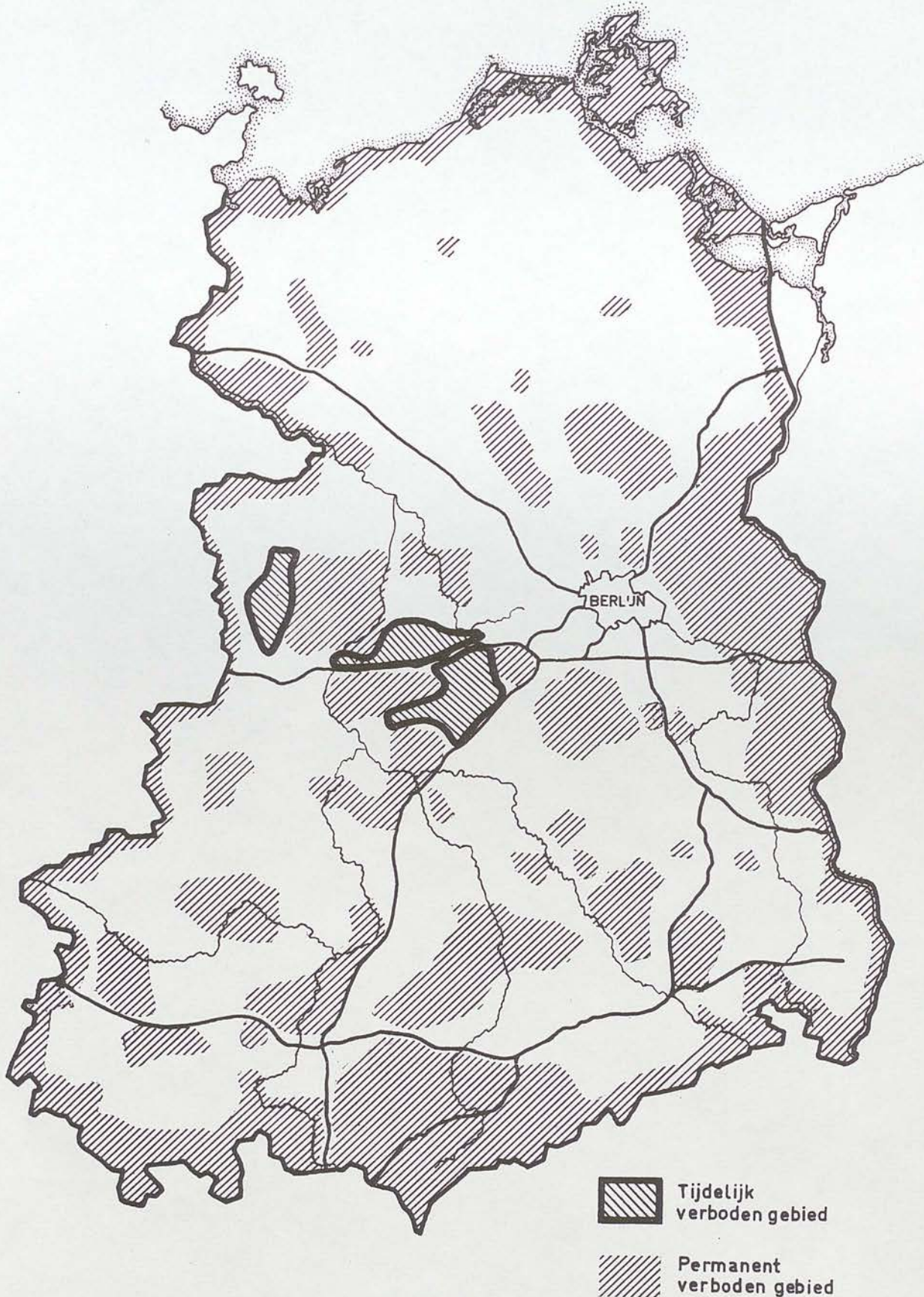
170001 a — 222359 a mrt

172300 a - 252359 a mrt

260001a - 312359a mrt

3. Slagorde

Geheim

a. Oost-Duitsland/NVA

(1) SCUD-brigade(s)

- (a) Van 1968 t/m 1971 werden te Klein-Stallberg (VV 3837) in totaal waargenomen 4x SCUD-A en 4x SCUD-B op rupsvoertuig.
- (b) In oktober 1968 werden te Goldberg (UV 0742) 4x SCUD-B op MAZ-543 waargenomen.
In juli 1972 werd aldaar een MAZ-543 gezien.
- (c) In juli 1972 werden in kazerne-047 te Leipzig vier acht-wielige voertuigen, vermoedelijk MAZ-543, waargenomen.

(F-3) (R)

Commentaar: Aangezien, voorzover bekend, de MAZ-543 alleen wordt gebruikt als drager voor de lanceerinrichting SCUD-B en de SCALE BOARD (bij de NVA (nog) niet waargenomen), kan worden aangenomen dat de waarnemingen in juli 1972 ((b) en (c)) de SCUD-B betreffen. Het is niet uitgesloten, dat de onder (b) genoemde SCUD-B's tot de te Stallberg gelegerde eenheid behoren.

Aan de hand van het totaal der waarnemingen, ook tijdens mei-parades gedaan, kan worden gesteld, dat de NVA beschikt over tenminste 4x SCUD-A en 8x SCUD-B.

Het bestaan van twee SCUD-brigades à tenminste 6 lanceerinrichtingen lijkt nu zekerheid.

De mogelijkheid dat de brigades elk 9 lanceerinrichtingen, cf. de Sovjet organisatie, voeren, is niet uit te sluiten.

De berichten bevestigen de in SLO-boek NVA aangegeven locaties voor de SCUD-brigades van de Militaire Districten. Bezitters van dit SLO-boek dienen het kazerne nr 047 op te nemen achter volgnr 32.

GEHEIM

Geheim

b. Tsjechoslowakije

(1) Artillerie

In januari 1973 werden in een kazerne in Senica (XP 7391) twee meervoudige raketwerpers waargenomen, vermoedelijk de Tsjechische 122 mm M-1972. (B-2)(G)

Commentaar: In Senica is 3 Artreg/13 Tkdiv/2 Lr (Oostelijk Militair District) gelegerd.

Daar dit de tweede waarneming van het bedoelde rakettype aldaar is, dient met de invoering daarvan in 3 Artreg/13 Tkdiv/2 Lr en mogelijk ook in andere Tsjechoslowaakse artillerie-eenheden, rekening te worden gehouden.

Geheim

c. Hongarije

(1) Luchtlandingseenheid

Op het vliegveld te Rakoczifalva (DT 41) ligt de staf van een luchtlandingsbrigade, alsmede een luchtlandingsbataljon. Verder zijn luchtlandingsbataljons gelegerd bij respectievelijk de vliegvelden Sosto (CT 02), Bekescaba (ES 07) en Kaposvar (YM 13), terwijl een opleidingsbataljon is gelegerd bij het vliegveld van Tapolca (XM 89). (F-3)(R)

Commentaar: Reeds meermalen is gewezen op de mogelijkheid van het bestaan van een Hongaarse luchtlandingsbrigade. In dit verband werd in 1970 het bestaan gemeld van een "kader"-eenheid; in 1971 werd reeds gesproken over een volledig bemande brigade. Daar alle WP-staten een eigen luchtlandingseenheid bezitten, wordt het bestaan van een Hongaarse luchtlandingseenheid, mogelijk ter sterkte van een brigade, meer waarschijnlijk.

Confidentieel 4. Moreela. Polen

Vooral bij jongere Poolse officieren zouden groeiende anti-Sovjet gevoelens merkbaar zijn. De voornaamste redenen daarvoor zouden zijn: het wantrouwen van de Sovjet militaire leiders ten opzichte van het Poolse leger en de bevoordeling van Oostduitsers. Meer in het bijzonder zou men ontevreden zijn over:

- het verouderde materieel van het Poolse leger ten opzichte van het materieel van de NVA en de Sovjet strijdkrachten,
- het geringe aantal Poolse officieren in commandofuncties bij WP-commando's en het voorbijgaan aan Poolse officieren bij belangrijke discussies en besprekingen in de staf van die commando's,
- het feit dat bij oefeningen Poolse eenheden regelmatig onder commando worden gesteld van WP-officieren met dezelfde rang als de eigen Poolse commandanten. (F-3)(R)

Commentaar: Hoewel het gerapporteerde als mogelijk juist mag worden beschouwd, lijkt toch de klacht over verouderd materieel t.o.v. dat van de NVA minder gerechtvaardigd. Zo werden, bijvoorbeeld, de T-62 tank en de BMP-76 (in Polen genoemd BWP) in de Poolse strijdkrachten eerder ingevoerd dan bij de NVA.

Dienstgeheim

5. Personalialiaa. Sovjet-Unie

- (1) Lntgen I.A. Gerasimov heeft vermoedelijk kolgen M.T. Tankayev opgevolgd als C-SGV. (B-2)(R)

Commentaar: Gerasimov was, na enige jaren C-1 Gde Tklr/GSVG geweest te zijn, sinds begin 1972 1e plv C-CPMD. Zijn voorgangers in zijn nieuwe functie waren:

- Tankayev, sinds begin 1969 C-SGV, daarvoor sinds december 1967 1e plv C-ODMD,
- kolgen I.N. Shkadov, van midden 1967 tot 1969 C-SGV, daarvoor sinds 1962 plv C-CPMD voor gevechtsopleiding, sinds 1965 in onbekende functie bij de GS,
- kolgen Baklanov, van 1964 tot 1967 C-SGV, daarvoor vanaf 1962 C-SIMD, in 1964 gemeld als GS-functionaris, vermoedelijk werkzaam op inlichtingengebied.

De carrière van Gerasimov alsmede die van zijn voorgangers wijst er wel op, dat het commando der SGV als belangrijk wordt beschouwd, ondanks de geringe "omvang" van deze groep van strijdkrachten.

Het is mogelijk dat kolgen Tankayev is voorbestemd t.z.t. het commando over de luchtlandings-troepen, waar hij vroeger reeds een commandofunctie vervulde, over te nemen van generaal Margelov.

- (2) Kolgen I.Ye. Shavrov is als C-LEMD opgevolgd door lntgen I.A. Gribkov. (Pers)

Commentaar: Gen Shavrov, geboren in 1916, was tenminste sinds mei 1965, 1e plv C-BAMD, daarna C-LEMD. Gezien zijn leeftijd is plaatsing in een andere belangrijke functie te verwachten.

Gen Gribkov was in 1967 vermoedelijk commandant van een leger in TCMD, daarna, tenminste sinds december 1969, 1e plv C-LEMD.

Confidentieel

b. Oost-Duitsland

- (1) Lntgen Stechbart is benoemd tot C-Landstrijdkrachten.

(B-2)(R)

Commentaar: Dit is een nadere bevestiging van de instelling van een "Commando der Landstrijdkrachten". Generaal Stechbart is omstreeks 1920 geboren, was commandant van een regiment in 1953, van een divisie van 1957 tot 1959, volgde tot 1961 een cursus aan de Voroshilov-academie in Moskou en werd daarna 1e plv C-MD V. Van 1964 tot 1967 was hij C-MD V, daarna, tot zijn benoeming in zijn tegenwoordige functie, was hij hoofd van de afdeling gevechtsopleidingen bij het Ministerie van Defensie.

Hij is wel eens beschreven als een protégé van Hoffmann, de Minister van Defensie, maar wordt toch ook beschouwd als "een capabele commandant met een goede militaire achtergrond".

Hij is jonger in rang dan de generaals Ernst en Lange, hetgeen erop kan duiden dat òf protectie, òf capaciteiten, òf beide factoren, bij de benoeming een rol hebben gespeeld.

- (2) Bij 4 Mechdiv/MD III is de commandant, kol (?) Koch, vermoedelijk in het najaar 1972 vervangen door kol (?) Seefeldt.

(F-2)(R)

Commentaar: Geen.

Dienstgeheim

6. Diversena. Praporshchiks en michmans

Op 30 januari 1973 werd een vergadering gehouden van "hogere onderofficieren van leger en vloot". Op deze te Moskou gehouden vergadering waren o.m. aanwezig MSU Grechko, MSU Yakubovsky, MSU Batitsky, MSU Moskalenko. Maarschalk Grechko zei in zijn toespraak onder meer:

" Tot de belangrijkste beslissingen welke het Centrale Comité van de Communistische Partij en de regering ten aanzien van het militaire kader hebben genomen, behoort de invoering in 1972 van de rang van praporshchik en michman bij de Sovjet land- en zeestrijdkrachten, alsmede bij de grens- en binnenlandse troepen.

Het instellen van deze rang werd noodzakelijk door de modernisering der strijdkrachten en hun toekomstige ontwikkeling. Zij (de praporshchiks en michmans) zullen een voorbeeld moeten nemen aan hen die in de voorgaande oorlogen hun leven in de waagschaal hebben gesteld voor het vaderland. Zij zullen hooggekwalificeerde specialisten moeten zijn op technisch gebied en grondig de moderne krijgswetenschap moeten bestuderen, zoals Lenin dat eiste. De overgrote meerderheid van hen voldoet aan die eis." (Sovjet pers)

Commentaar: Wanneer men dit artikel ontdoet van de gebruikelijke propaganda-slogans, dan blijft toch wel het feit dat de genoemde categorie een belangrijke rol geacht wordt te spelen op technisch gebied.

Reeds eerder is uit (pers)berichten gebleken dat deze categorie een groot tekort aan "middelbare technici", ontstaan door een snelle modernisering van het materieel van de Sovjet strijdkrachten, moet opvullen.

Hoofdstuk E: Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Confidentieel

1. Sovjet-Uniea. Retourzending van NATO-documenten door Sovjet autoriteiten

Blijkens persberichten heeft de Sovjet ambassade in Bonn per post geheime documenten betreffende de NATO-oefening "Wintex-73" ontvangen. De Sovjet ambassade heeft de betreffende stukken op 9 februari door een bode naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken van de Bondsrepubliek laten brengen.

De verdwijning van de geheime stukken zou toen pas zijn vastgesteld. De onvreemde documenten zouden betrekking hebben op de politieke achtergrond waartegen de oefening zich zou afspelen en op het aandeel van de Westduitse civiele verdediging in deze oefening. Nadat de Sovjet ambassade de stukken had teruggestuurd naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken, aldus persberichten, zou terstond een onderzoek zijn ingesteld. Met dit onderzoek zou het openbaar ministerie bij het hooggerechtshof in Karlsruhe zijn belast. Van de betreffende documenten bestonden minder dan honderd exemplaren. De nummercode was uit de gestolen stukken geknipt.

Commentaar: Door intrekking van alle exemplaren van de verspreide documenten kunnen in een dergelijk geval de ontbrekende exemplaren en daarmee de officiële houders daarvan worden vastgesteld.

Zoals reeds eerder gemeld bestaat bij de Oostblok-inlichtingendiensten steeds grote belangstelling voor NATO-oefeningen en met name voor de oefening "Wintex" (zie onder andere MO 5/72).

Mogelijk zijn de Sovjets in het hiervoor genoemde geval van mening geweest met speelmateriaal te doen te hebben. In verband daarmee zijn waarschijnlijk de toegespeelde stukken na copiëring geretourneerd. Het propagandistische effect van een dergelijke handeling zal zonder twijfel ook door de Sovjets zijn voorzien en zal hierbij een rol hebben gespeeld.

Confidentieel

b. Commandowisseling bij de Grenstroepen van de KGB

De commandant van de Sovjet Grenstroepen (officieel: Chef van de GUPV van de KGB) en één van de 1e plaatsvervangende voorzitters van het Comité voor Staatsveiligheid, kolonel-generaal Zyryanov, is als zodanig vervangen door luitenant-generaal Matrosov. Matrosov was van mei 1963 tot april 1967 commandant van de grenstroepen van het Grensdistrict Transkaukasus. In mei 1967 werd hij tot stafchef van de grenstroepen van de KGB benoemd. In deze functie maakte hij in 1969 als plaatsvervangend delegatieleider deel uit van de Sovjet delegatie welke was belast met de regeling van de grensgeschillen met China.

Commentaar: Hoogste chef van de Sovjet Grenstroepen, die op minstens 200.000 man worden geschat, is de KGB-voorzitter bij de Sovjet Ministerraad Andropov. Kolonel-generaal Zyryanov werd geboren in 1902 en is dus waarschijnlijk gepensioneerd. Luitenant-generaal Matrosov werd geboren in 1917. Een nog onbevestigd bericht meldt als opvolger van Matrosov als chefstaf van de grenstroepen, generaal-majoor Solovyev.

2. Oost-Duitsland

Confidentieel

a. Controle op buitenlandse journalistieke activiteiten

Tussen Oost- en West-Duitsland zijn nog onderhandelingen aan de gang met betrekking tot de faciliteiten en werkmogelijkheden van journalisten in beide landen. Terwijl in Bonn reeds jarenlang Oostduitse journalisten werken, werd pas in februari van dit jaar de eerste Westduitse journalist van de DPA officieel gestationeerd in Oost-Berlijn. Voor reizen buiten Oost-Berlijn moet telkens vergunning worden aangevraagd bij een Oostduits bureau voor journalistieke betrekkingen, dat officieel onder het Ministerie van Buitenlandse Zaken staat. Interviews en bezoeken aan bedrijven en instellingen moeten eveneens bij dit bureau worden aangevraagd. Het gebruik maken van diensten van burgers door buitenlandse persvertegenwoordigers, kan uitsluitend geschieden nadat daartoe een verzoek is gedaan bij het zogenaamde "Dienstleistungsamt für Ausländische Vertretungen". De gewenste diensten mogen echter uitsluitend op technisch-organisatorisch terrein liggen. De persmensen zijn verplicht een register bij te houden waarin alle inkomsten en uitgaven van betrokkenen moeten worden vermeld. Onder paragraaf 5 van de nieuwe Oostduitse verordeningen betreffende buitenlandse journalisten van 21 februari 1973 wordt onder bedekte termen gewaarschuwd tegen kritiek op autoriteiten en instanties. Terwijl de in Bonn werkzame correspondenten zich kunnen bedienen van een netwerk van Westduitse correspondenten moeten de Westelijke correspondenten zich praktisch beperken tot de officiële contacten in Oost-Duitsland. Ook de zogenaamde "Reisekorrespondenten" van Oost-Duitsland (ADN en andere) kunnen praktisch in onbeperkt aantal, zonder toestemming en zonder aan een termijn gebonden te zijn rondreizen in West-Duitsland. Verzoeken van diverse Westduitse journalisten tot reizen in Oost-Duitsland in verband met hun journalistiek werk, welke in de laatste maanden werden gedaan, werden meestal geweigerd of niet beantwoord. Bovendien moet een alleenreizend journalist zich tegen betaling laten begeleiden door een officiële Oostduitse functionaris.

Commentaar: Het was te voorzien, dat de voorlopige afspraken inzake bovengenoemde aangelegenheid tussen de staatssecretarissen Kohl en Bahr eind vorig jaar uiteindelijk, onder invloed van het MfS (Ministerium für Staatssicherheit) en van de met de beveiliging van de Sovjet troepen belaste instanties, zouden resulteren in bepalingen als die welke voorkomen in de "DDR-Verordnungen" van 21 februari 1973. Oostblok journalisten treden in het Westen onder andere op als inlichtingenagenten, propagandisten en agitators; de leiders van het oostblok beschouwen de Westelijke ongeveer overeenkomstig. De hiervoor genoemde bureau's van het Oostduitse Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn zusterdiensten van onder andere het Sovjet bureau UPDK, welke in feite ondergeschikt zijn aan de staatsveiligheidsdienst. De verplichte reisbegeleiders zijn, evenals in de Sovjet-Unie, steeds functionarissen die in dienst van de staatsveiligheidsdienst staan. Zij zijn geen noviteit; de Sovjet-Unie kende deze reeds lang vóór de Tweede Wereldoorlog, toen meestal als Intourist-functionarissen gecamoufleerde veiligheidsagenten, meestal meisjes, als zodanig optraden. Samenvattend kan gesteld worden, dat Oost-Duitsland ondanks alle gemaakte afspraken met betrekking tot journalistieke concessies aan Westelijke journalisten, uitgebreide veiligheidsmaatregelen neemt.

Confidentieel

b. Waardering van het CC van de SED voor het MfS

Het Centraal Comité van de SED heeft de Oostduitse Minister voor Staatsveiligheid, Mielke, en het onder hem geplaatste personeel, waartoe ook behoren de leden van het "Wachregiment Felix Dzierzynski", gelukwensen gezonden ter gelegenheid van het 23-jarig bestaan van het veiligheidsministerie. In een door Honecker, Eerste Secretaris van de SED, ondertekend schrijven wordt dank en waardering uitgesproken voor "die fleissige und kluge politisch-operative Arbeit zum Schutz der sozialistischen Ordnung".

In het schrijven wordt onder meer gesteld dat het Centraal Comité ervan overtuigd is dat het personeel van het MfS, geleid door de partijbesluiten, in nauwe samenwerking met de overige organen die belast zijn met beveiliging en verdediging van de DDR, voortdurend bouwend aan de beproefde broederlijke strijders-gemeenschap waartoe behoren de Sovjet Tsjekisten (KGB) en de veiligheidsorganen van de andere broederstaten, alle "Kampfaufträge" plichtsbewust zullen vervullen. Ook de minister-raad en andere officiële Oostduitse instanties sloten zich in afzonderlijke brieven bij deze gelukwensen aan.

De Minister voor Staatsveiligheid, kolonel-generaal Mielke werd wegens "zijn grote persoonlijke verdiensten met betrekking tot de beveiliging en de socialistische opbouw van de DDR" met de Scharnhorst-Orde onderscheiden.

Commentaar: In voorgaande overzichten werd herhaaldelijk gesteld dat van de Oostblokinlichtingen- en veiligheidsdiensten die van Oost-Duitsland, en in het bijzonder die welke behoren tot het MfS, bijzonder actief zijn, zowel in binnen- als buitenland.

De resultaten van deze activiteiten blijken ook in de ogen van de partijleiding bijzonder te worden gewaardeerd. Opmerkelijk is dat in de boodschap van het Centraal Comité onder meer sprake is van "Kampfaufträge" en dat de aan Mielke toegekende onderscheiding, namelijk de Scharnhorst-Orde, een militaire onderscheiding is welke op 17 februari 1966 werd ingesteld en welke wordt verleend voor buitengewone persoonlijke inzet en voor bijzondere verdiensten op het gebied van de troepenleiding. Hieruit kan blijken, dat de inlichtingen- en veiligheidsactiviteiten tegen binnen- en buitenlandse tegenstanders door de partijleiding worden gezien als onderdeel van reeds aan de gang zijnde strijd tegen de vijand. Dat bij deze strijd van het MfS, onder meer omvattende spionage-activiteiten op grote schaal en activiteiten tegen tegenstanders van het regime, nauw met de overeenkomstige diensten van de Sovjet-Unie en de overige satellietlanden wordt

samengewerkt, wordt in de hiervoor aangehaalde boodschap duidelijk gesteld en aldus bevestigd. Het b. bij de waardering betrokken "Wachregiment Felix Dzierzynski" is een in Oost-Berlijn gelegerd regiment veiligheidstroepen van het MfS dat onder meer is belast met de bescherming van de leiders van partij en regering.

De onderscheiden Minister Mielke, behoort tot de oude communisten. Reeds in de twintiger jaren trad hij toe tot de CP. Hij wordt persoonlijk verantwoordelijk gesteld voor de moord op twee Duitse politiekapiteins in 1931. Van 1936-39 nam hij deel aan de Spaanse burgeroorlog. Na de Tweede Wereldoorlog keerde hij vanuit de Sovjet-Unie terug naar Oost-Duitsland en organiseerde hij de politieke politie in de Sovjetzone.

3. Polen-Tsjechoslowakije

Confidentieel

a. Poolse en Tsjechoslowaakse staatsveiligheidsfunctionarissen omgekomen

Begin Maart werd bekend, dat op 28 februari de ministers van binnenlandse zaken van Polen en Tsjechoslowakije, respectievelijk Ociepka en Kaska, met een aantal andere hooggeplaatste veiligheidsfunctionarissen, bij een vliegtuigongeval met een Antonov-24, in de buurt van Szczecin om het leven zijn gekomen. Het toestel zou een uur voor middernacht op het vliegveld Goleniow, 30 kilometer van Szczecin, landen en vloog bij de landing in brand. Bij dit ongeval werden alle 18 inzittenden gedood.

De oorzaak van het ongeluk is niet bekend gemaakt. Tot de omgekomen veiligheidsfunctionarissen behoren de Poolse kolonel Karski, de Tsjechoslowaakse kolonel Klima en een Tsjechoslowaakse vrouwelijke majoor. Ook het hoofd van de Afdeling Staatsbestuur van het Centraal Comité van de Tsjechoslowaakse Communistische Partij, Kudzej, behoorde tot de slachtoffers. Het doel van het bezoek van de veiligheidsfunctionarissen aan Szczecin is vóór noch na het ongeval bekend gemaakt.

Commentaar: De ministers van binnenlandse zaken zijn in Polen en Tsjechoslowakije de hoogste veiligheidsfunctionarissen. Ook ressorteren de buitenlandse inlichtingendiensten, voor zover deze niet tot de ministeries van defensie behoren, onder hen Ociepka (51) was minister van binnenlandse zaken en SB/UB-chef sedert december 1971. Hij speelde een belangrijke rol bij het aan de macht komen van Gierek. Kaska (45) was sedert januari 1970 minister van binnenlandse zaken en St.B-chef. Voordien was hij leider van het secretariaat van Husak. De reeds herhaaldelijk gemelde nauwe samenwerking tussen de Oostblok inlichtingen- en veiligheidsdiensten wordt door bovenstaand bericht opnieuw bevestigd.

DEEL II : Verre OostenConfidentieel 1. Samenvatting

Enkele plaatsnamen in het Oostelijk deel van de Sovjet-Unie zijn gerussificeerd, zo werd meegedeeld door de Opperste Sovjet, na de vruchteloze 18e grensbespreking met China.

Taiwan is door China opgeroepen zich met de Volksrepubliek te herenigen.

Japan neemt stappen om een vredesverdrag en economische samenwerking met de Sovjet-Unie tot stand te brengen.

Ondanks gepleegde en dreigende bestandschendingen van communistische zijde trekken de Verenigde Staten hun troepen terug uit Vietnam.

Confidentieel

2. De Sino-Sovjet verhouding

Op 26 december 1972 heeft de Opperste Sovjet bekend gemaakt, dat de namen van rayons, steden en arbeidersnederzettingen in het oostelijk deel van de Sovjet-Unie - nabij de grens met China - zijn veranderd in Russische namen. Het gaat o.m. om de namen Iman, Tetyuche, Suchan, Lifudzin, Sinancha en Chungari. Deze plaatsnamen zijn nu veranderd in resp Dalnerechensk, Dalnegorsk, Partizansk, Rudny, Cheremshan en Gurskoye. China is verontwaardigd over deze maatregel en zegt, dat de naamsverandering een geschiedsvervalsing en een grote leugen is, die moet dienen om te bewijzen, dat het gebied ten noorden van de rivier de Heilung (= Amoer) en ten oosten van de Oessoeli (= Oessoeri) door de Russen in ontwikkeling zou zijn gebracht.

Het is de eerste keer, dat Chinese namen zijn veranderd. Dit bericht werd bekend nadat de grensbesprekingen tussen China en de Sovjet-Unie zonder concreet resultaat zijn verdaagd. De afgelopen zitting - de 18e - vond plaats in de noordchinese stad Heiho en eindigde na twee maanden onderhandelingen. De volgende bijeenkomst zal op Sovjet gebied plaatsvinden; er is nog geen datum vastgesteld. (B en C-2) (Div)

Commentaar: Opmerkelijk is, dat in het gebied waar de plaatsnamen nu zijn veranderd nog meer namen voorkomen, die van Chinese of Manchu-oorsprong zijn. Verwacht wordt dat met verdere naamsveranderingen zal worden gewacht op een geschikt moment.

Confidentieel

3. China

Op een herdenkingsbijeenkomst op 28 februari - de dag waarop inheemse Taiwanese in opstand kwamen tegen de Nationalisten op Taiwan - is in China een oproep gedaan aan Taiwan om zich te herenigen met het vaste land.

De oproep werd o.a. gedaan door de vroegere Nationalistische generaal Fu Tso-yi (die in 1949 met zijn Nationalistische troepen in Peking kapituleerde voor de communisten; hij is nu minister van Waterstaat). In de oproep werden officiële of informele contacten aangeboden en was sprake van de wens naar een hereniging op vreedzame wijze. (C-2) (W)

Commentaar: In Peking bestaat de vrees, dat Tsjang Kai-sjek zou kunnen overgaan tot het uitroepen van een onafhankelijk republiek Taiwan. Hij zou dit nog niet hebben gedaan, omdat daarmee zijn aanspraak op alleenverteenwoordiging van China ongeldig zou zijn geworden. Gezien zijn grote militaire potentieel zou Taiwan zich geruime tijd kunnen handhaven ook zonder Amerikaanse steun.

Confidentieel

4. Japan

In een brief van premier Tanaka van 6 maart jl. aan Brezhnev stelt de Japanse regering voor, binnenkort een gesprek te beginnen over een vredesverdrag. Tevens wordt in de brief tot uitdrukking gebracht, dat Japan belangstelling heeft voor samenwerking met de Sovjet-Unie bij de ontwikkeling van West-Siberië, waar grote olie- en aardgasreserves liggen.

(C-2) (W)

Commentaar: Zoals bekend staat het vredesverdrag in verband met het al dan niet teruggeven van de noordelijke eilanden aan Japan. In hoeverre Japan bereid is v.w.b. haar eis om teruggave van deze eilanden, compromissen te sluiten (bijv slechts gedeeltelijke teruggave, of de vrijwillige verplichting geen militaire installaties op de eilanden te plaatsen) is moeilijk te voorspellen.

Er is Japan blijkbaar veel aan gelegen olie en aardgas te verwerven. Naar verwachting zouden de betreffende olievelden tegen het einde van de jaren '70 in ongeveer 10% van Japan's oliebehoefte kunnen voorzien.

Met China is onlangs een contract voor levering van 200.000 ton ruwe olie aan Japan gesloten.

GEHEIM

Confidentieel

5. Indochinaa. Vietnam

Het is duidelijk, dat Noord-Vietnam, na de ondertekening van de bestandsovereenkomst, nog steeds grote aantallen troepen, voorraden en materiaal - waaronder tanks en artillerie - aanvoert naar het Zuiden. Tenminste 20.000 man vnl militair personeel, is onderweg en zal de komende weken in het Zuiden aankomen. Eveneens bevinden zich minstens 250 tanks op het Ho Chi Minh-pad naar het Zuiden.

Van Amerikaanse zijde wordt thans met zekerheid gesteld, dat SAM-installaties bij Khe Sanh direct ten zuiden van de Gede militarizeerde zône werden opgesteld en later verplaatst zijn tot op 20 km van deze vroeger Amerikaanse basis.

Het verzoek van Amerika en Saigon aan de Internationale Controle Commissie om een onderzoek in te stellen naar deze installaties, is afgewezen door de vertegenwoordigers van Polen en Hongarije.

Naar aanleiding van deze afwijzing heeft Canada zijn verantwoordiging uitgesproken en de mogelijkheid benadrukt, dat het zich uit de Commissie zou terugtrekken. (B-3) (Gr)
De meeste Controle Commissies (CC) hebben nog steeds moeilijkheden bij de onderlinge samenwerking, het vinden van een onderkomen en bij het vaststellen van voldoende veiligheids-garanties. Drie CC-posten op Vietcong-gebied zijn nog niet bemand; enkele anderen op regeringsgebied worden slechts dagelijks of incidenteel bezocht. (C-2) (W)

Ondanks duidelijke bestandsschendingen en gevechtsactiviteiten in het noorden van Zuid-Vietnam, in het Delta-gebied en ten noordwesten van Saigon vindt de uitwisseling van Amerikaanse en communistische krijgsgevangenen voortgang.

(B en C-1) (Div)

Overigens zij vermeld, dat Noord-Vietnam in de afgelopen maanden met bijna alle WP-landen en Albanië economische hulpverdragen heeft gesloten. Voor wat betreft de verdragen met Bulgarije, Tsjechoslowakije en vermoedelijk ook Polen gaat het tevens om militaire hulp. (B-3) (R)

Commentaar: Terwijl de VS hun economische hulpverlening aan Hanoi, koppelen aan de naleving van het bestand en zich militair uit Vietnam terugtrekken dringen de andere grote mogendheden - China en de Sovjet-Unie - er bij de Vietnamese partijen op aan het bestand te consolideren.

Beide communistische mogendheden zijn gebaat bij een Amerikaanse terugtrekking en een betere samenwerking met de VS.

Op de achtergrond ziet men echter, dat de Sovjet-Unie erin geïnteresseerd blijft een voet aan de grond te houden in Indochina, getuige de hulpprogramma's van een aantal WP-landen, en de obstructie, die Polen en Hongarije in de Controle Commissie plegen. Ook in de Controle Commissie, die in 1954 werd ingesteld zag men een tegenstelling tussen vertegenwoordigers uit de communistische en de niet-communistische landen.

b. Kambodja

De positie van Lon Nol is zwak. Vijandelijke troepen zijn de afgelopen maanden steeds dichterbij de hoofdstad genaderd, en houden nog steeds een aantal routes bezet, waaronder Route 1 en 2, die naar Zuid-Vietnam leiden.

Op verzoek van Pnom Penh zijn Amerikaanse B-52 bommenwerpers en tactische gevechtsvliegtuigen in heel Kambodja ingezet.

Het moreel van de regeringstroepen is laag. Op 6 maart heeft de Nationale Vergadering de algemene dienstplicht ingevoerd: tot nog toe bestond het leger vrijwel geheel uit vrijwilligers. De Kambodjaanse economie heeft sterk te kampen met inflatie. Een aantal internationaal aanbevolen saneringsmaatregelen zijn onder druk van enkele kleine maar mondige groepen studenten en leraren grotendeels weer ongedaan gemaakt.

Na het luchtbombardement op het presidentiële paleis is de noodtoestand uitgeroepen en is een groot aantal mensen, waaronder familieleden van Prins Sihanouk en de leider van de republikeinse oppositiepartij Sirik Matak, onder huisarrest geplaatst.

(B en C-2) (Gr)

Commentaar: De kansen op vrede, en een antwoord op de vraag wát voor een vrede in Kambodja, zijn onvoorspelbaar. De tegenstanders van Lon Nol zijn verdeeld in de Khmer CP, de Khmer Rouges en de Khmer Rumdohs; in hoeverre zij Sihanouk steunen, is niet met zekerheid vast te stellen. Zijn invloed schijnt af te nemen ondanks het feit dat China hem graag weer in het zadel zou helpen.